

NIKOTINSKI PRIPRAVCI

Telefonska informativna služba Centra za kontrolu otrovanja posljednjih mjeseci bilježi porast poziva uslijed neprikladne izloženosti djece različitim vrstama **nikotinskih proizvoda**, uključujući različite vrste cigareta, tekući nikotin i nikotinske paketiće (tzv. „snus“).

Zamijećen je porast broja poziva u CKO radi konzumacije navedenih proizvoda među populacijom školske dobi što izaziva zabrinutost. U posljednje vrijeme izrazitu popularnost bilježe **elektronske cigarete** (e-cigarete, parilice, grijači duhana) te **nikotinski pripravci za otapanje na sluznici usta („snus“)** koji svoju popularnost duguju činjenici da je uživanje uvelike olakšano samim načinom konzumacije (umetanjem paketića izgleda vrećice čaja na sluznicu gornjeg zubnog mesa) kao i izostankom dima zbog čega se mogu konzumirati i u zatvorenim prostorima (npr. u školi).

Svakako, na porast konzumacije utječe i način oglašavanja, kao i dostupnost nikotinskih proizvoda te njihov privlačan izgled kojim nastoje pridobiti svoje kupce šarenom ambalažom, primamljivim okusima voća, slatkiša i sl.

Najčešći neposredni učinci pretjerane konzumacije nikotina uključuju:

- glavobolju, zbunjenost, omamljenost, mučninu, povraćanje, slabost, ubrzan rad srca, bol u prsima i poremećaje spavanja
- dodatno, ako se radi o paketićima, i lokalnu iritaciju desni na mjestu primjene nikotinskog paketića koji često uz visoku dozu nikotina (od 4 do čak 20 mg) sadržavaju eterična ulja, ekstrakte biljaka, arome i zaslađivače

Važno je naglasiti **opasnost od slučajnih predoziranja** nikotinom kod **djece predškolske dobi** zbog njihove niske tjelesne mase i načina konzumacije nikotinskih proizvoda.

Zabilježena su predoziranja nakon gutanja tekućina namijenjene punjenju elektronskih cigareta. Navedene tekućine sadrže visoke doze nikotina i često su pakirane u spremnike primamljivih boja i mirisa slične bočicama pića za kojima često posežu djeca dojenačke i predškolske dobi. Jednaku opasnost predstavlja **žvakanje i gutanje** cigareta ili njihovih dijelova, što otpušta **višu koncentraciju nikotina** u krv nego pušenje.

Kako na otrovanje nikotinom utječe niz čimbenika kao što su dob, postojeća nikotinska navika te niz osobnih faktora, teško je utvrditi jedinstvenu toksičnu dozu. Zabilježeni su slučajevi gdje **1,4 do 1,9 mg nikotina na 1 kg tjelesne težine** kod djece predškolske dobi izaziva teške simptome otrovanja poput slabosti, pada krvnog tlaka, usporenog rada srca, konvulzija te paralize mišića dišnog sustava što može imati fatalne posljedice.

U nastavku se nalazi tablica sa dozama nikotina u pojedinačnom nikotinskom proizvodu.

Nikotinski pripravak	Doza u pojedinačnom proizvodu (mg)
Cigareta	13 – 30
<i>Light</i> cigareta	6,5 – 15
Cigareta za grijače duhana	13 – 30
Tekućine za e-cigarete (1 ml)	6 – 36
Nikotinski paketići („snus“)	4 – 20

Nužno je osvijestiti roditelje-pušače o izrazitoj toksičnosti nikotina u malim dozama kod dojenčadi i predškolske djece te skrenuti pažnju na pravilnu pohranu i odlaganje nikotinskih pripravaka u vlastitome domu. Svi nikotinski pripravci, neovisno o dozi, trebali bi biti čuvani **izvan pogleda i dohvata djece**, a **tekućine** za punjenje električnih cigareta **pravilno označene** kako bi se olakšala identifikacija vrste i doze tvari u slučaju predoziranja.

Potrebno je kontinuirano ulagati napore u podizanje svijesti o štetnosti nikotina osobito među mlađom populacijom te provoditi kampanje protiv pušenja i ostalih načina konzumacije nikotinskih i duhanskih proizvoda u školama, ne isključujući **pomoć roditelja u kreiranju zdravih navika kod svojih najmlađih**.

Slika: Nikotinske vrećice za otapanje na sluznici usta – „snus“ (Izvor: <https://pixabay.com/photos/sting-free-snuff-snuff-portion-snus-3799123/>)

Slika: Elektronska cigareta sa spremnikom za e-tekućinu (Izvor: <https://pixabay.com/photos/vape-electronic-cigarette-uwel-3417374/>)

Autorice: Adriana Gustovarac, Jelena Macan, Željka Babić